

प्रधानमंत्री आवास योजना
“सर्वासाठी घरे (शहरी) धोरण ”
वारंवार विचारले जाणारे प्रश्न (एफ. ए .क्यु.)

अ.क्र.	प्रश्न	उत्तर
१.	सर्वासाठी घरे (एचएफए) म्हणजे काय? त्यांचे ध्येय आणि कार्य कोणते?	सर्वासाठी घरे, आवास आणि शहरी उपशमन मंत्रालयाद्वारे संचालित एक धोरणरूपी कार्यक्रम आहे. ज्यामध्ये वर्ष २०२२ पर्यंत जेव्हा देश स्वातंत्र्यांचे ७५ वर्ष पूर्ण करेल तो पर्यंत सर्वासाठी घराची तरतूद केलेली आहे. धोरणाचा उद्देश खालीलप्रमाणे चार कार्यक्रम घटकांच्या माध्यमाने स्लम धारकांसाठी तसेच शहरी गरीबांसाठी निवा-यांची गरज पुर्ण करायची आहे. १. जमिनीचा साधनाच्या रुपात उपयोग करून खाजगी गुंतवणूकदारांच्या भागीदारीतून स्लमवासियांचा स्लम पुनर्वास. २. कर्जावरील व्याज अनुदानाच्या माध्यमाने कमजोर वर्गाला परवडणा-या निवारा योजनेला प्रोत्साहन. ३. सार्वजनिक आणि खाजगी क्षेत्रांच्या सहभागातून स्वस्त घरे. ४. लाभार्थी केंद्रीत व्यक्तीगत घर निर्माणासाठी अनुदान.
२.	एचएफए ची व्याप्ती आणि कालावधी म्हणजे काय?	५०० श्रेणी - शहरावर लक्ष केंद्रीत करून त्यासोबतच जनगणना २०११ नुसार सर्व ४०४१ सांविधिक विभागांना तीन चरणामध्ये पूर्ण केल्या जाईल ज्यांचे विवरण याप्रकारे आहे. १. चरण - I (एप्रिल २०१५ - मार्च २०१७) राज्य / संघराज्यात त्यांच्या इच्छेनुसार १०० शहरांना पूर्ण करण्यासाठी. २. चरण - II (एप्रिल २०१७ - मार्च २०१९) अतिरिक्त २०० शहरांना पूर्ण करण्यासाठी. ३. चरण - III (एप्रिल २०१९ - मार्च २०२२) अन्य सर्व उरलेल्या शहरांना पूर्ण करण्यासाठी.

		परंतु, मंत्रालयाला त्या प्रकरणात अतिरिक्त शहरांना सामील करण्यासंबंधी शिथिलता राहिल, जेव्हा राज्य / संघराज्य क्षेत्राद्वारे साधन आधारित मागणी असेल.
३.	एचएफए धोरणा अंतर्गत राज्यांना सर्वांसाठी घर कार्य योजना तयार करण्यासाठी काय वित्तीय मदत देण्यात येईल?	धोरण राज्य / शहरांची क्षमता निर्मिती, प्रशासनिक किंवा अन्य व्यय (ए एण्ड ओ ई) निधी अंतर्गत एच एफ ए पी ओ तयार करण्यासाठी, या कार्यांना सुव्यवस्थितपणे चालविण्यासाठी मदत करेल असे राज्य आणि शहर ज्यांना आधीच स्लम मुक्त शहर कार्ययोजना (एच एफ सी पी ओ ए) तयार करण्यासाठी पुर्वीच्या राजीव आवास योजनांतर्गत मदत केलेली आहे त्यांनी एच एफ सी पी ओ ए तयार करण्यासाठी त्या राशीचा उपयोग करावयास पाहिजेत किंवा उपलब्ध निधिमधून ७०% निधीचा उपयोग झाल्यानंतर पुढच्या राशीसाठी दावा करावयास पाहिजे. इथे एक उल्लेख केला जातो की, सर्वांसाठी घरे कार्य योजनेच्या माध्यमाने शहरी गरीबांची समस्या सोडविली जाते ज्यामध्ये स्लमवासी असणे अनिवार्य नाही. अशाप्रकारे अपेक्षित आहे की जरी स्लममुक्त कार्ययोजना स्लमधारकांसोबत एकीकृत केली गेली तरीही सर्व चार कार्यक्रमांच्या विकल्पाने एकत्रित केल्या जावे. आवास आणि शहरी गरीबी उपशमन मंत्रालयाद्वारे एच एफ सी पी ओ ए तयार करण्यासाठी अपेक्षित कार्यपूर्ण करण्यासाठी ७५ : २५ आणि पुर्वोत्तर किंवा विशेष श्रेणी राज्याबद्दल ९० : १० च्या आधारावर वित्तपोषण केल्या जाईल. सी एस एम सी द्वारे विभिन्न कार्यपूर्ण करण्यासाठी युनिट लागत / वित्तीय मापदंड निर्धारित केले जातील. तेव्हा पर्यंत राजीव आवास योजनेतर्गत वर्तमान मापदंडाचा उपयोग केला पाहिजे.
४.	राज्य आणि शहरांमध्ये 'सर्वांसाठी घरे' च्या कार्यान्वयनासाठी प्रशासनाकडून अपेक्षा कोणत्या आहेत?	आवास आणि शहरी गरीबी उपशमन मंत्रालय, राज्य आणि शहरांच्या सरकारांना योजना, अभियांत्रिकी, सामाजिक गतिशीलता, वित्तीय योजना इत्यादी प्रचलनात्मक क्षेत्रांमध्ये त्यांच्या कर्मचा-यांची / अधिका-यांची क्षमता वाढविण्यास सहकार्य करेल.

आवास आणि शहरी गरीबी उपशमन मंत्रालय शहर आणि राज्यांच्या सरकारांना राज्यस्तरावर आणि शहर स्तरावर तांत्रिक आणि परियोजना प्रबंधन निर्मिती मध्ये सहकार्य करेल.

- ५ - १० धंदेवाईक असलेल्या एखाद्या राज्यस्तरीय तांत्रिक कक्षासाठी (एसएलटीसी) मदत करेल.
- शहराचा आकार आणि कार्य क्षमतेच्या आधारावर २- ४ धंदेवाईकांचे शहरस्तरीय तांत्रिक कक्ष (सीएलटीसी) सीएसएमसी च्या मान्यतेच्या आधारावर महानगरीय शहरांसारख्या मोठ्या शहरात सीएलटीसी मध्ये धंदेवाईकांची संख्या ४ पेक्षा जास्त असू शकेल.
- संबंधित एस एल टी सी आणि सी एल टी सी मध्ये खालील क्षेत्रामध्ये विशेषतः निर्मिती करावयाची आहे.
 - शहर योजना / नगर रचना विशेषज्ञ
 - आवास वित्त विशेषज्ञ
 - भवन औद्योगिक विशेषज्ञ
- सीएसएमसी, राज्य / संघराज्यांच्या आवश्यकतेनुसार अशा विभागांचा आकार वाढविला जावू शकतो.
- सीएलटीसी आणि एसएलटीसी साठी आवास आणि शहरी गरीबी उपशमन मंत्रालयाची मदत ७५ : २५ असेल आणि पुर्वोत्तर व विशेष श्रेणीतील राज्यांना ते ९० : १० अशा अनुपातात असेल.
- सीएसएमसी द्वारे अशा विभागांसाठी वित्तीय मापदंड निर्धारित केले जातील आणि सीएसएमसी कडून हे मापदंड निर्धारित करते वेळी राजीव आवास योजनेअंतर्गत आधिपासूनच लागू असलेले मापदंड लागू होतील.

		इतर कोणतेही कार्य ज्यांची धोरणाला कार्यान्वीत करण्यासाठी क्षमता निर्मिती व या क्षेत्रात केंद्र, राज्य आणि शहरी स्थानिक स्वराज्य संस्थांची क्षमता वृद्धी करण्यासाठी आवश्यकता पुर्तीसाठी सीएसएमसी च्या परवानगीने सुरु करता येईल.
५.	सर्वांसाठी घरे अंतर्गत लाभार्थी म्हणून कोणाला अंतर्भूत केले आहे ?	एक पती, पत्नी, अविवाहीत अपत्य असलेले कुटूंब, एक लाभार्थी म्हणून अंतर्भूत केलेले आहे. अशा लाभार्थ्यांजवळ धोरणांतर्गत केंद्रीय मदत मिळविण्यासाठी त्यांच्या नावावर किंवा त्यांच्या कुटूंबातील कोणत्याही सदस्यांच्या नावावर भारताच्या कोणत्याही भागात पक्के घर असावयास नको. ईडब्ल्युएस श्रेणीतील लाभार्थी धोरणाच्या सर्व चार विकल्पांमध्ये सहाय्यतार्थ पात्र आहेत व एलआईजी श्रेणीमध्ये धोरणात केवळ सीएलएसएस घटकांच्या अंतर्गत पात्र आहेत.
६.	या योजनेच्या व्यवस्थापनासाठी ईडब्ल्युएस / एलआईजी या श्रेणीचा अर्थ स्पष्ट करा.	ईडब्ल्युएस / एलआईजी या श्रेणीचा खालीलप्रमाणे अर्थ स्पष्ट केलेला आहे. • ३ लाख रु. पर्यंत वार्षिक उत्पन्न असलेले ईडब्ल्युएस परिवार श्रेणी • ३ लाख रु. ते ६ लाख रु. पर्यंत वार्षिक उत्पन्न असलेले परिवार श्रेणी. राज्य / संघराज्य क्षेत्रांना मंत्रालयाच्या मान्यतेने त्यांच्या स्थानिक आवश्यकतेनुसार वार्षिक उत्पन्न मापदंडाचा अर्थ लावण्यात येईल.
७.	ईडब्ल्युएस / एलआईजी साठी उत्पन्नाला कसे प्रमाणित करण्यात येईल?	या योजनेतर्गत ईडब्ल्युएस / एलआईजी साठी लाभार्थी म्हणून ओळख करण्यासाठी व्यक्तीगत ऋण आवेदकाला उत्पन्नाचा दाखला म्हणून स्व-स्वाक्षरीने शपथपत्र सादर करावे लागेल.
८.	काय लाभार्थी एका पेक्षा जास्त घटकांतर्गत लाभ प्राप्त करू शकतो?	नाही, धोरणांतर्गत लाभार्थी फक्त एका घटकाचाच लाभ घेवू शकतो.
९.	स्लमचा एचएफए धोरणांतर्गत वित्तपोषण कार्यक्रमानुसार अर्थ काय आहे?	स्लम म्हणजे असे संकूचित क्षेत्र जिथे जवळपास ६० -७० परिवार किंवा कमीत कमी ३०० लोकसंख्या असलेले सधन क्षेत्र म्हणून परिभाषित केलेले जिथे सामान्यतः अपूर्ण, अनियोजित, अस्वच्छ वातावरण आणि योग्य स्वच्छता व

		पिण्यांच्या पाण्याचा अभाव असतो. जनगणना २०११ नुसार स्लम चा हाच अर्थ लावलेला आहे.
१०.	“आवास” ला ईडब्ल्युएस आवास किंवा एल आई जी आवास या संज्ञा कशाप्रकारे पारिभाषित केल्या जातात?	आवास या संज्ञेला सर्व ऋतूत टिकाऊ असा एकल घटक किंवा ३० वर्ग मीटर पर्यंत कारपेट क्षेत्र असलेल्या अधोसंरचित बहुमजली इमारती मधील एक घटक असा अर्थ लावला आहे ज्यामध्ये शौचालय, जल, वीज इत्यादी अनेक पर्याप्त मुलभूत सुविधा आणि अवस्थापना सेवा असतील.
११.	कारपेट क्षेत्र म्हणजे काय?	सर्व ऋतूत टिकाऊ असा एकल घटक किंवा ईडब्ल्युएस श्रेणीसाठी ३० वर्ग मीटर आणि एलआईजी श्रेणीसाठी ६० वर्ग मीटर पर्यंत कारपेट क्षेत्र असलेली अधोसंरचित बहुमजली इमारतीमधील एक घटक ज्यामध्ये शौचालय, जल , वीज इत्यादी पर्याप्त मुलभूत सुविधा आणि अवस्थापना सेवा असतील.
१२.	विकास अधिकारांचे (टीडीआर)काय आहे?	टीडीआर म्हणजे भुमी धारकाने हक्क सोडलेल्या क्षेत्राच्या ऐवजी अतिरिक्त निर्मित क्षेत्राची निश्चित धनराशी उपलब्ध करून देणे होय जेणेकरून तो कोणत्याही इतर ठिकाणी अतिरिक्त निर्मित क्षेत्राचा उपयोग करू शकेल.
१३.	प्राथमिक ऋणदाता संस्था कोणत्या?	प्राथमिक ऋणदाता संस्थामध्ये अनुसुचित वाणिज्य बँका, आवास वित्त कंपनी, क्षेत्रिय ग्रामीण बँका (आर आर बी) राज्य सहकारी बँका, शहरी सरकारी बँका किंवा आवास आणि शहरी गरीबी उपशमन मंत्रालयाद्वारे निर्धारित केल्या जाणा-या इतर संस्था सामील आहेत.
१४.	काय राज्याजवळ ईडब्ल्युएस/ एलआईजी श्रेणीच्या अंतर्गत घरांसाठी आवश्यक क्षेत्र निर्धारणासाठी लवचिकता आहे?	राज्य / संघराज्य कडे मंत्रालयासोबत चर्चा करून राज्यस्तरावर घरांच्या आकारासंबंधी आणि अन्य सुविधा निर्धारणासंबंधी लवचिकता केंद्राच्या कोणत्याही वित्तीय मदतीशिवाय असणार आहे.
१५.	“स्व-स्थाने स्लम पुनर्विकास” आणि त्यांचे घटक कोणते?	या घटकास पात्र स्लम धारकांना घर पुरवठा करण्यासाठी खाजगी क्षेत्राच्या भागीदारीने ‘भूमी एक संसाधन’ या संकल्पनेसोबत कार्यान्वित करावी लागेल. स्लम, ते केंद्र सरकाराच्या भुमित / राज्य शासनाच्या भुमित / शहरी स्थानिक स्वराज्य संस्थेची भुमी, खाजगी भुमी असेल तिला सर्व पात्र स्लमधारकांना घर पुरवठा करण्यासाठी “स्व-स्थाने” पुनर्विकासासाठी घेतले जावे.

		अशा पुनर्विकसित स्लमसंबंधी अधिसुचना अनिवार्यपणे रद्द केले जावे.
१६.	“स्व-स्थाने स्लम पुनर्विकास” मध्ये खाजगी क्षेत्र कशाप्रकारे भाग घेऊ शकतील?	स्लम पुनर्विकासासाठी खाजगी भागीदारांची निवड खुल्या बोली प्रक्रियेच्या माध्यमाने केल्या जाईल. या परियोजनेतील सर्व वित्तीय आणि गैरवित्तीय प्रोत्साहने किंवा अटी बोलीच्या दस्तावेजात ‘प्राथमिकी’ म्हणून घोषित केल्या जाईल.
१७.	“स्व-स्थाने स्लम पुनर्विकास” साठी खाजगी विकासकांना राज्य शासनाकडून कोणती मदत मिळेल?	राज्यशासन आणि नगर स्लम पुनर्विकास परियोजनेला आर्थिक दृष्टीने व्यवहार्य बनविण्यासाठी अतिरिक्त चटई क्षेत्र अनुपात (एफएआर) / फ्लोर स्पेस इंडेक्स (एफएसआई) / हस्तांतरीत विकास अधिकार (टीडीआर) जर अपेक्षित असेल तर पुरवठा केले जाईल.
१८.	“स्व-स्थाने स्लम पुनर्विकास” साठी केंद्र सरकारची कोणती मदत मिळेल?	अशा सर्व परियोजनांमधील पात्र स्लमधारकांना निर्मित घरांसाठी कमीतकमी एक लाख रु. प्रति घर स्लम पुनर्वास अनुदान स्विकार्य राहिल. राज्य / संघशासित प्रदेशांना अशी सूट मिळेल की ते केंद्रीय अनुदान खाजगी भूमीवरील स्लम सोडून, खाजगी भागीदारीने पात्रता प्राप्त स्लमधारकांना घर पुरवठा करण्यासाठी पुनर्विकसित केल्या जाणा-या इतर स्लम मध्ये गुंतवू शकतात. याचा अर्थ असा की राज्य / संघ राज्य प्रदेश काही परियोजनांमधील प्रत्येक घरांसाठी प्रति एक लाख रु. पेक्षा जास्त आणि इतर परियोजनांमध्ये यापेक्षा कमी राशी खर्च करू शकतात परंतु हे राज्य / संघशासित प्रदेशामध्ये प्रमाणशीरपणे कमीत कमी एक लाख रु. प्रति घर च्या आत राहिल.
१९.	जर भूमी “स्व-स्थाने स्लम पुनर्विकास” साठी खाजगी क्षेत्राच्या स्वामित्वाखाली असेल तर काय खाजगी क्षेत्र केंद्र सरकारच्या मदतीस पात्र असेल?	पात्र स्लमधारकांना घरांचा पुरवठा करण्यासाठी खाजगी स्वामित्व असलेल्या भूमीवर स्लम च्या स्व-स्थाने पुनर्विकासाला राज्य सरकार / संघशासित प्रदेश किंवा युएलबी आपल्या योजनेनुसार भूस्वामींना अतिरिक्त एफएसआई / एफएआर अथवा टीडीआर देवून प्रोत्साहित करू शकते / यामध्ये केंद्रीय मदत उपयोगात आणू शकणार नाही.
२०.	खाजगी भागीदारासोबत स्लम पुनर्विकासाचा दृष्टीकोन काय आहे?	कृपया, दिशानिर्देशाच्या ४.८ मध्ये उल्लेखिलेल्या सर्व नियमांना बघा.

२१.	स्लम द्वारा अतिक्रमित केल्या गेलेल्या केंद्र सरकारच्या भूमीचा ““स्व-स्थाने स्लम पुनर्विकास”” खाजगी क्षेत्राच्या भागीदारीच्या माध्यमाने पुनर्विकास केला जाऊ शकतो?	खाजगी विकासकांच्या भागीदाराने स्लम विकास करणा-या केंद्र सरकारच्या एंजसीज् आपल्या भूमीवर स्लम विकासासाठी कमीतकमी एक लाख प्रति घर स्लम पुनर्वास अनुदानास पात्र होतील ज्यामध्ये खाजगी भागीदारांसोबत पुनर्विकास सुरु केला आहे.
२२.	कर्जाशी संबंधित अनुदानाच्या माध्यमातून स्वस्त घर म्हणजे काय?	कर्जाशी संबंधित अनुदाना अंतर्गत आर्थिक दृष्टीने कमजोर वर्ग आणि निम्न उत्पन्न वर्गाचे लाभार्थी विस्तारित आवासाच्या रुपातील नवनिर्माण आणि वर्तमान आवासाच्या विस्तारासाठी बँका, आवास वित्त - पोषण कंपन्या तसेच अन्य अशा संस्थातून आवास कर्ज घेवू शकतात. कर्ज आधारित अनुदान फक्त ६ लाख रुपये पर्यंतच्या कर्ज राशीसाठीच उपलब्ध असेल आणि असे कर्ज १५ वर्षांची समयसिमा किंवा कर्जाच्या कालमर्यादेत जे कमी होईल ते ६.५ टक्के च्या दराने व्याज अनुदानास पात्र ठरतील. व्याज अनुदानाचे निव्वळ वर्तमान मुल्याची गणना ९% च्या सुट दरावर केली जाईल. ६ लाख रु. च्या वर कोणत्याही अतिरिक्त कर्जावर गैर - अनुदानित दराने गणना केली जाईल. अनुदान कर्जदार संस्थांच्या माध्यमाने लाभार्थ्यांच्या कर्ज खात्यात अग्रिम स्वरूपात जमा करण्यात येईल. यामुळे प्रभावी आवास कर्ज आणि एकसमान मासिक हप्त्यामध्ये (ईएमआई) कमी येईल.
२३.	व्याज अनुदान जमा करण्याची प्रक्रिया कोणती?	केंद्रीय नोडल एंजेसी (सीएनए) लाभार्थ्यांना पीएलआई द्वारे अनुदानाचे वाटप करेल. अनुदान, जसे की, सीएनए द्वारे पीएलआई ला अनुदान हस्तांतरित केले तसेच कर्ज खात्यातील राशी वजा करून कर्जदाराच्या खात्यात पीएलआई कडून रक्कम जमा करण्यात येईल. परिणामतः कर्जदार उरलेल्या मुळ राशीचे मासिक हप्ते फेडेल. उदा. कर्जदार ६ लाख रुपयांचे कर्ज घेत असेल आणि त्यावर २.२० लाख अनुदान होत असेल तर कर्जाच्या रक्कमेतून ही रक्कम (२.२० लाख रु.) कमी केल्या जाईल. (अर्थात कर्जाची रक्कम घटून ३.८० लाख रु. होईल) आणि कर्जदार ३.८० लाख रु. या घटलेल्या रक्कमेचे मासिक हप्ते (ईएमआई) फेडू शकेल.

२४.	कर्जासंबंधी अनुदान घटक अंतर्गत अनुदान मिळविण्यासाठी असलेल्या योजनेची क्षेत्र सिमा कोणत्या?	या घटकांतर्गत निर्माण करण्यात येणा-या घरांचे फरशी क्षेत्र ई डब्ल्युएस श्रेणी साठी वर्ग ३० मीटर पर्यंत व एलआईजी श्रेणीसाठी ६० वर्ग मीटर पर्यंत आहे. तात्पर्य हे की जर फरशी क्षेत्र संबंधीत सीमेच्या अधिक होत असेल तर लाभार्थी या घटकांतर्गत लाभ प्राप्त करण्यास पात्र होणार नाही.
२५.	कर्जासंबंधी अनुदान योजनेच्या माध्यमाने स्वस्त घरांसाठी राज्य / संघराज्य क्षेत्र, शहरी स्थानिक स्वराज्य संस्थांची भूमिका काय आहे?	या घटकांतर्गत राज्य / संघराज्य क्षेत्र / युएलबी ची भूमिका खालीलप्रकारे आहे. राज्य / संघराज्य क्षेत्र / शहरी स्थानिक स्वराज्य संस्था / प्राथमिक ऋणदाता संस्थान लाभार्थ्यांच्या दुटप्पी भूमिकेची ओळख करण्यासाठी आधार, मतदाता ओळखपत्र, इतर विशिष्ट ओळखपत्र किंवा लाभार्थ्यांच्या पितृक जिल्हयाच्या राजस्व प्राधिका-याकडील प्राप्त घरधारक प्रमाणपत्र जोडतील. गेतणाच्या कार्यान्वयनासाठी राज्य / संघराज्य क्षेत्राद्वारे निर्धारित राज्य स्तरीय नोडल एजेंसी (एस एल एन ए) ऋण आधारित अनुदान उपलब्ध करण्यासाठी शिफारिश आणि त्यासंबंधी कागदपत्र आदि प्राप्त करण्यासाठी मदत करेल.
२६.	कोणत्या नोडल एजेन्सीज संचालन करणार आहेत आणि सीएलएसएस च्या अंतर्गत अनुदान वाटपास उत्तरदायी असतील?	आवास आणि शहरी विकास कॉर्पोरेशन (हुडको) आणि राष्ट्रीय आवास बँक (एनएचबी) यांना कर्जदाता संस्थांना अनुदान वाटप व या घटकांच्या प्रगतीवर लक्ष देण्यासाठी केंद्रीय नोडल एजेंसीज (सीएनए) च्या रुपात जबाबदारी देण्यात आली आहे. मंत्रालय सीएनए च्या रुपात इतर संस्थांना सुध्दा अधिसूचित करू शकतो.
२७.	ज्यांच्या माध्यमाने अनुदान घोषित तसेच जमा केल्या जाईल अशा कोणत्या पीएलआई आहेत?	कर्जदाता संस्था जसे बँक, एचएफसी, एमएफआई इत्यादी ज्यांनी कोणत्या तरी एका केंद्रीय नोडल एजेंसीशी साक्षात्कार करार केला आहे अशी संस्था पीएलआई असेल ती योजनेचे संचालन करेल.
२८.	पीएलआई ला अनुदानाचा दावा करण्यासाठी केंद्रीय नोडल एजेंसी (सीएनए) सोबत स्वाक्षांकित कराराची आवश्यकता असेल?	होय, पीएलआई ला खाजगी सीएनए सोबत स्वाक्षांकित करार करावा लागेल ज्या आधारावर ते सीएलएसएस लाभाचा दावा करू शकतील.

२९.	केंद्रीय नोडल एजेसीज ना अनुदानाचे वाटप कसे केले जाईल?	एका आगाऊ रक्कमेचे अनुदान योजनेच्या आरंभी प्रत्येक सीएनए ला वाटण्यात येईल. आगाऊ रक्कमेच्या ७० टक्के रक्कम उपयोगात आणल्यानंतर सीएनए ला कर्जाशी संबंधीत अनुदानाची अनुवर्ती रक्कम अनुसंलग्न १० (योजनेचा उतारा १५.१ बघा) मध्ये निर्धारित प्रारूपानुसार त्रैमासिक आधारावर आणि सीएनए ने केलेल्या दाव्याच्या आधारावर वाटप केले जातील.
३०.	काय कर्जासंबंधी अनुदानाच्या माध्यमातून स्वस्त घरांची लाभार्थ्यांसाठी कोणतीतरी विशेष व्यवस्था प्रस्तावित आहे?	योजनेअंतर्गत हाताने मैला साफ करणारे, महिलावर्ग (विधवांना प्राधान्य), अनुसुचित जाती / अनुसुचित जमाती इतर मागासवर्गातील व्यक्ती, अल्पसंख्याक, विकलांग आणि तृतीयपंथीयांना प्राधान्य दिले जावे. लाभार्थी ईडब्ल्युएस एलआई वर्गाशी संबंधीत असावा अशी अट घालण्यात आली आहे.
३१.	एक लाभार्थी जेव्हा कोणत्यातरी एका पीएलआई मधून घरासाठी कर्ज घेवून चुकला आहे आणि सीएलएसएस च्या अंतर्गत सुध्दा तो लाभ घेत आहे व कमी व्याज दराचा लाभ घेण्यासाठी अन्य पीएलआई मध्ये परिवर्तित होत असेल तेव्हा काय होईल?	जर कोणा लाभार्थ्याने योजनेअंतर्गत घरासाठी कर्ज घेतले आहे आणि व्याज सहायता प्राप्त केली आहे पण नंतर उरलेल्या भरणासाठी अन्य पीएलआई मध्ये परिवर्तन केल्या गेले असता असे लाभार्थी अपात्र होतील किंवा पुन्हा व्याज सहायतेच्या लाभासाठी दावा करू शकणार नाही. लाभार्थी केवळ एका कर्ज खात्यावर कर्जसंबंधी अनुदानासाठी दावा करू शकतो.
३२.	हे अनुदान लाभार्थींना कसे जाहीर केले जाते?	मुळ कर्जरक्कमेमधून आगाऊ अनुदानाची रक्कम वजा केली जाईल. परिणामतः कर्जदार उरलेली रक्कम मुळ कर्ज रक्कमेवर मासिक हप्ते जमा करणार.
३३.	जेव्हा अनुदानाची रक्कम आगाऊ जमा करण्यात आली परंतू निश्चित कारणांमुळे घर निर्माण कार्य थांबले असेल तेव्हा काय होईल?	अशावेळी, ही अनुदानाची रक्कम वसूल केली जाते व केंद्र सरकारला परत केली जाते.
३४.	ईडब्ल्युएस लाभार्थ्यांसाठी ३० वर्षासाठी कर्ज प्राप्त करू शकतो का?	हो , लाभार्थी ३० वर्षांच्या समयसिमेच्या मंजूरीसाठी अर्ज करू शकतो जे संबंधीत पीएलआई च्या प्राप्त व्यावहारीक मापदंडावर अवलंबून राहिल. परंतू अशा घटनेत व्याज अनुदानाला १५ वर्ष समय सिमेसाठीच ६ लाख रु. पर्यंत घर कर्जासाठी सिमित केले जाईल.

३५.	कर्जदाराच्या उत्पन्नाच्या दाखल्यासाठी कोणकोणते कागदपत्र घेतले जातील किंवा त्यावर विश्वास केल्या जाईल?	योजनेच्या अंतर्गत ईडब्ल्युएस किंवा एलआईजी लाभाऱ्यांच्या रूपात ओळखीसाठी व्यक्तीगत कर्जमागणीदारला उत्पन्नाचा दाखला म्हणून स्वाक्षांकित शपथपत्र प्रस्तुत करावे लागेल.
३६.	शहरी स्थानिक स्वराज्य संस्था/ गैर सरकारी संगठनांना सीएलएसएस साठी घर कर्ज अर्ज सादर करण्यासाठी कसे प्रोत्साहित केले जाईल?	अर्जदाराला उपयुक्त अर्ज आणि प्रमाणपत्रासोबत अर्ज सादर करण्यास मदत करण्यासाठी राज्या शासनाच्या माध्यमानाने शहरी स्थानिक स्वराज्य संस्था/ गैर सरकारी संगठनाच्या नामित कर्मचा-यांना सीएलएस योजनेच्या निधीमधून २५०/- रु. रक्कम प्रति अर्ज देण्यात येईल.
३७.	भागीदारीतून स्वस्त आवास म्हणजे काय ?	भागीदारीच्या माध्यमाने स्वस्त आवास योजनेला खालीलप्रमाणे कार्यान्वीत केले जाईल. • राज्य / संघराज्य क्षेत्र / शहरी स्थानिक स्वराज्य संस्था / खाजगी क्षेत्राच्या भागीदारीशिवाय पॅरा - स्टेटल • हे धोरण राज्य / संघराज्य क्षेत्र / शहरांद्वारे या वेगवेगळ्या भागीदारीतून निर्मित १.५ लाख रुपये प्रति ई डब्ल्युएस आवास च्या दृष्टीने वित्तीय मदत देण्यात येईल.
३८.	लाभार्थीची निवड कशी केली जाईल?	राज्य / शहर आवास आणि संभावित लाभार्थ्यांच्या वास्तविक मागणी चे मुल्यांकन करण्यासाठी उपयुक्त साधनांच्या माध्यमातून मागणीबद्दल चे सर्वेक्षण केले जाईल. त्या सर्वेक्षणातून पात्रता प्राप्त लाभार्थी आणि इतर उपलब्ध आकड्याबद्दलची माहिती या धोरणाच्या चार विकल्पातून निवडलेल्या कार्यक्रमासोबत निर्धारित प्रपत्रामध्ये सर्वांसाठी घरे कार्य योजना अंतर्भूत असेल.
३९.	भागीदारीमध्ये स्वस्त आवास योजनेसाठी राज्य / संघराज्य क्षेत्र पॅरा - स्टेटल् संस्थांची भूमिका आणि योगदान काय असेल?	राज्य / संघराज्य क्षेत्र / पॅरा - स्टेटल संस्थांची खालीलप्रमाणे भूमिका असेल. • कार्यान्वय तंत्राबद्दल निर्णय घेणे. • उद्देशित लाभार्थ्यांपर्यंत त्यांना झेपेल असे आणि त्यांची क्रयशक्ती तया करण्याचा उद्देश घेवून ईडब्ल्युएस आवासाची प्रतिवर्ग मीटर कारपेट क्षेत्राच्या विक्रय मुल्यावर अधिकतम विक्रय मुल्य निर्धारित करणे.

		राज्य अनुदान, स्वस्त भूमी, स्टॅम्पड्यूटी सुट इत्यादीसारख्या इतर सुट निर्धारण किंवा त्याला प्रोत्साहन. एसएलएसएमसी द्वारा अशा उपक्रमांसाठी विस्तृत उपक्रम अहवाल अनूमोदित करावी. एसएलएसएमसी द्वारे पात्र लाभार्थ्यांना आवटंनासाठी एक पारदर्शी प्रक्रिया मान्य केली जाईल.
४०.	राज्य / संघ राज्य क्षेत्र / शहर द्वारा भागीदारी योजनेअंतर्गत स्वस्त आवासासाठी विक्री मुल्य कसे निर्धारित केले जाईल?	विक्री मुल्याला परियोजना किंवा शहराच्या आधारावर निर्धारित केले जाऊ शकते. स्पष्टीकरण सर्वांसाठी आवासाच्या मार्गदर्शक तत्व क्र. ६.३ मध्ये प्रस्तुत केले गेले आहेत.
४१.	भागीदारी परियोजनेअंतर्गत स्वस्त आवासासाठी वेगवेगळ्या श्रेणीसाठी (ईडब्ल्युएस, एलआयजी, एचआईजी) आवासाचा योग संभव आहे काय?	स्वस्त आवास परियोजना विभिन्न श्रेणीसाठी आवास चा योगा संभव आहे पण हा केंद्रीय सहायतेस पात्र तेव्हाच होईल जर परियोजना मधील आवास कमीत कमी ३५ टक्के आर्थिक रुपाने कमजोर वर्गासाठी असतील आणि कमीतकमी २५० आवास असतील. तसेच सीएसएमसी राज्य सरकारच्या विनंतीवर एका परियोजनेत आवासांच्या न्युनतम संख्येच्या आवश्यकतेला कमी करू शकतात.
४२.	एचपी परियोजनेत अंकीत पात्र लाभार्थी ना आवास वितरणाची प्रक्रिया काय आहे?	वितरण हे एसएलएसएमसी द्वारा मान्यता प्राप्त पारदर्शी प्रक्रियेच पालन करून केले गेले पाहिजे, तसेच निवड झालेले लाभार्थी एचएफएपीओए चा हिस्सा असले पाहिजे. वितरण प्रक्रियेत शारीरिक रुपाने असहाय्य, वरिष्ठ नागरिक, अनूसूचित जनजाती, इतर मागासवर्गीय, अल्पसंख्याक, एकटी महिला, तृतीयपंथी, तथा समाजातील अन्य कमजोर तथा उपेक्षित वर्गांना प्राथमिकता दिली पाहिजे. वितरण करतांना असहाय्य व्यक्ती तथा वरिष्ठ नागरिक असलेल्या परिवारांना प्राथमिक रुपाने जमिनीलगत किंवा खालच्या मजल्यावर आवासाचे वितरण केले जावे.
४३.	लाभार्थी आधारित व्यक्तीगत आवास निर्माण करण्यासाठी काय अनुदान आहे?	ही सहाय्यता धोरणाच्या कोणत्याही अन्य घटकांचा लाभ घेण्यात अक्षम लाभार्थींना सामील करून स्वतः त्यांच्याद्वारा नव्या आवासांचे निर्माण किंवा असलेल्या आवासांच्या

		विस्तारासाठी आर्थिक रूपाने कमजोर वर्गाच्या श्रेणीशी संबंधित व्यक्तीगत पात्र परिवारांसाठी आहे. असे परिवार १.५ लाख रुपयांची केंद्रीय सहाय्यतेचा लाभ घेवू शकतात असे लाभार्थी एचएफपीओए चा हिस्सा असले पाहिजे.
४४.	लाभार्थी आधारित व्यक्तीगत आवास निर्माण योजनेसाठी अनुदान हेतू लाभ प्राप्त करण्यात लाभार्थीयांची काय भूमिका असेल?	ही सहाय्यता प्राप्तीचे लाभार्थ्यांच्या त्यांच्या मालकीच्या जमिनीच्या उपलब्धतेच्या संबंधात पुरेशा कागदपत्रांसहीत शहरी स्थानिक स्वराज्य संस्था यांच्याशी संपर्क करतील असे लाभार्थी झोपडपट्टीमध्ये अथवा झोपडपट्टी बाहेर राहणारे असू शकतात. पुनर्विकसित न केल्या जाणा-या झोपडपट्टीतील लाभार्थीना या घटकांतर्गत सामील केले जावू शकते जर लाभार्थीजवळ कच्चे किंवा पक्के घर असेल.
४५.	“लाभार्थी आधारित व्यक्तीगत आवास (घर) निर्माण स्कीम” च्या अनुदानासाठी हेतू लाभ प्रदान करण्यात शहरी स्थानिक निकाय यांची काय भूमिका असेल?	शहरी स्थानिक निकाय लाभार्थीद्वारा दिली गेलेली सुचना तथा त्यांच्याद्वारे प्रस्तूत केल्या गेलेल्या आवासाच्या भवन निर्माण योजनेला प्रमाणित करतील ज्यात जमिनीची मालकीत्व व लाभार्थ्यांबाबत अन्य माहिती जसे की, आर्थिक स्थिती आणि पात्रतेची शहानिशा करता येईल. याच्या व्यतिरिक्त नवीन आवासाच्या निर्मितीसाठी लाभार्थ्यांची परिणामी पात्रता निश्चित करण्यासाठी लाभार्थींसाठी कच्च्या, अर्ध कच्च्या वगैरे सारख्या आवासांच्या स्थितीची पडताळणी सामाजिक - आर्थिक तसेच जाती जनगणनेच्या आकडयासोबत केली जावी. लाभार्थी आवासामध्ये वृद्धी ची पात्रता सुनिश्चित करण्यासाठी खोल्यांची संख्या, परिवारातील सदस्य इत्यादींशी संबंधित एसईसीसी आकडयांची पण पडताळणी झाली पाहिजे.
४६.	“लाभार्थी आधारित व्यक्तीगत घर (आवास) निर्माण स्कीम” परियोजना कोण व कशी बनविणार ?	दिशानिर्देशांच्या बिंदू संख्या ७.१ आणि ७.२ मध्ये उल्लेखित आवेदनांच्या आधारावर शहरी स्थानिय स्वराज्य संस्था नगर विकास योजना (सीडीयो)अथवा शहराच्या अशा योजनांच्या नुसार असे वैयक्तिक लाभार्थींसाठी एक एकीकृत शहर व्याप्ती आवास परियोजना हे सुनिश्चित करतील की प्रस्तावित आवासांचे निर्माण शहरांच्या आयोजन मानकांच्या अनुरूप आहे व योजनेचे कार्यान्वयन एकीकृत रुपात झाले आहे. सहाय्यता साठी व्यक्तीगत आवेदकांचा विचार केला जाणार नाही.

४७.	एचएफए च्या अंतर्गत लाभार्थी आधारित व्यक्तीगत अनुदानाचा दावा करण्यासाठी पात्रता संबंधी मापदंडांना पूर्ण करण्यास लाभार्थी एक सामूहिक सहकारी आवास सोसायटी बनवू शकतात काय?	होय, स्कीमच्या अंतर्गत जे लाभार्थी सामूहिक सहकारी आवास सोसायटी बनविण्याची इच्छा ठेवतात व एचएफए च्या अंतर्गत पात्रता संबंधीच्या अपेक्षांची पूर्ती करतात ते लाभार्थी आधारित व्यक्तीगत सब्सिडी चा दावा करू शकतात.
४८.	व्यक्तीगत आवास निर्माणासाठी परियोजनेला मान्य करते क्षणी काही पडताळणी बिंदू आहेत काय?	शहरी स्थानिक स्वराज्य संस्था व राज्य / संघराज्य क्षेत्र यांनी हे सुनिश्चित करणे आवश्यक आहे की, नियोजित आवास च्या निर्मिती साठी अपेक्षित वित्त पोषण लाभार्थीला त्यांच्या स्वतःच्या योगदानासहित भारत सरकार आणि राज्य सरकार सहाय्यता इत्यादी विभिन्न स्रोताद्वारे उपलब्ध होईल.
४९.	लाभार्थींना व्यक्तीगत आवास निर्माण करण्यासाठी केंद्रीय सहायता कशी प्रदान केली जाईल?	राज्य / संघराज्य क्षेत्र अथवा शहर पण अशा व्यक्तीगत आवास निर्माण साठी वित्तीय योगदान देवू शकतात. राज्य / संघराज्य क्षेत्राच्या शिफारशीनुसार राज्य / संघराज्य क्षेत्रांच्या माध्यमाने केंद्रीय सहायता परियोजनेत अंकीत लाभार्थी यांच्या बँक खात्यामध्ये जमा केली जाईल.
५०.	व्यक्तीगत आवास निर्माण परियोजनेसाठी वित्तीय सहायता प्रदान करण्याची वेळ आणि मापदंड काय आहेत?	राज्य सरकारला आवासच्या निर्मितीच्या प्रगतीच्या आधारावर ३- ४ हप्त्या मध्ये लाभार्थींना वित्तीय सहायता प्रदान केली पाहिजे. लाभार्थी स्वतःची धनराशी अथवा अन्य कुठल्याही निधीचा प्रयोग करून निर्माण आरंभ करू शकतो व व्यक्तीगत लाभार्थीद्वारा निर्मितीच्या अनूपातामध्ये भारत सरकार सहायता प्रदान करेल भारत सरकार द्वारा सहायताची रु. ३०,०००/- ची अंतिम किस्त आवास पूर्ण झाल्यावरच प्रदान केली जाईल.
५१.	हे धोरण किराया आवास स्टॉक उत्पन्न करण्यात सहायता करेल?	राज्य / संघराज्य क्षेत्र द्वारा भवन निर्माण आणि अन्य निर्माण कामगार (रोजगाराचे विनियमन आणि सेवा अटी) अधिनियमन १९९६ च्या केंद्रीय कायद्यांतर्गत निर्माण कामगार कल्याण कोष स्थापित केला गेला आहे. राज्य / संघराज्य क्षेत्र निर्माण परियोजनांवर शुल्क एकत्र करतात. आणि निर्माण कामगारांसाठी या कल्याण कोष मध्ये धनराशी अन्तरीत करतात. श्रम मंत्रालयाला विनंती केली आहे की ते राज्य / संघ राज्य क्षेत्रांच्या कामगारांसाठी कल्याण उपायांच्या रूपात किराया आवास स्टॉक बनविण्यास सांगेल.

५२.	लाभार्थी आधारित व्यक्तीगत आवास निर्माण च्या अंतर्गत चालणा-या या योजनेवर दृष्टी ठेवण्यासाठी राज्य काय भूमिका वठवेल?	राज्याला जियोटॅण्ड छायाचित्रांच्या माध्यमातून लाभार्थी आवासांवर दृष्टी ठेवण्यासाठी एक विशिष्ट प्रणालीची आवश्यकता असेल.
५३.	एचएफए मिशनच्या अंतर्गत प्रस्तावित सुधार काय आहे?	मिशन मध्ये सहभागी होण्यासाठी तथा केंद्र सरकार कडून वित्तीय सहकार्य प्राप्त करण्यासाठी राज्य / संघराज्य क्षेत्रांना खालील अटी पूर्ण करण्यासाठी सहमत झाले पाहिजे. १. जर भूमी अथवा क्षेत्र पहिलेच नगर च्या मास्टर प्लॉन मध्ये निर्धारित रिहायशी झोन मध्ये येत असतील तर राज्य / संघराज्य क्षेत्राला वेगळा गैर कृषी (एन.ए.) परवानगीच्या आवश्यकतेला समाप्त करण्यासाठी विधि आणि नियमांमध्ये समूचित परिवर्तन करावे लागतील. २. राज्य / संघराज्य क्षेत्र स्वस्त आवासाकरीता जमिन निर्धारित करतांना आपले आपले मास्टर प्लॉन तयार / संशोधित करतील. ३. शहरी स्थानिक निकाय स्तरावर ले - आऊट अनूमोदन व भवन निर्मितीची अनूमती देण्यासाठी एकल खिडकी, समयबद्ध मंजूरी सुनिश्चित करण्यासाठी एक प्रणाली कार्यान्वित केली जावी. ४. राज्य / संघराज्य क्षेत्र ईडब्ल्युएस / एलआईजी आवासासाठी पूर्व अनूमोदित ले - आऊट तथा भवन निर्माण नकाशाच्या आधारावर मान्य भवन - निर्माण परवानगी व लेआऊट मान्यता दृष्टीकोन अंगीकारतील अथवा कारपेट निर्मित क्षेत्रफळ अथवा भूखंड क्षेत्रफळापेक्षा कमी क्षेत्राच्या आवासासाठी मान्यतेत सूट देतील. ५. मंत्रालयाद्वारे तयार केलेल्या मॉडेल किराया अधिनियम च्या धरतीवर राज्य / संघराज्य क्षेत्र एक किराया कायदा बनवतील किंवा प्रस्थापित किराया कायदयामध्ये संशोधन करतील.

		६. राज्य / संघराज्य क्षेत्र जर आवश्यक असेल तर स्लम पूर्णविकास व कमीत कमी खर्चात आवासासाठी अतिरिक्त एफएआर / एफएसआई / टीडीआर उपलब्ध करवतील आणि सधनता मापदंडात सूट देतील.
५४.	वार्षिक कार्यान्वयन योजना काय आहे?	एचएफएपीओए च्या आधारावर राज्य / शहर नंतर संसाधन आणि प्राथमिकतेची उपलब्धता बघून वर्ष २०२२ पर्यंत कार्याला विभाजीत करून कार्यान्वयन योजना (एआईपी) तयार करतील. मोठ्या शहरासाठी एचएफएपीओए आणि एआईपी संबंधीत राज्य / संघ राज्य क्षेत्र सरकारच्या अनूमोदनाने उपनगर वार्ड / झोन इत्यादी स्तरावर तयार केली जावू शकते. मंत्रालयाच्या वेबसाईटवर (www.mhupa.gov.in) वर योजने संबंधी दिशानिर्देश पाहिले जावू शकतात.
५५.	राज्यस्तरीय नोडल एजंसी (एसएलएनए) काय आहे आणि याची भूमिका काय आहे ?	एसएलएनए राज्यात एचएफए च्या अंतर्गत सर्व योजनांचा समन्वय आणि सुधार संबंधी कार्यकलापासाठी राज्य सरकार द्वारे निर्देशित नोडल एजंसी आहे ही राज्यात एचएफए कार्यकलापावर दृष्टी ठेवेल आणि मुल्यांकन करेल आणि केंद्रीय मंत्रालय (एमओएचयुपीए) ला आवश्यक प्रगती / पूर्ण रिपोर्ट पाठवण्यात समन्वय करेल ही ऋण संबंधी सहकार्यासाठी शोधून काढलेल्या पात्र लाभार्थ्यांसाठी अनूमोदन प्राप्त करणे आणि कागदपत्र इ. ना सुविधाजनक बनवेल.
५६.	काय राज्य सरकार सर्व चार विभागांतर्गत सहाय्यतेच्या या योजनेमध्ये पण योगदान देईल?	होय, राज्य सरकार आणि स्थानिक स्वराज्य संस्था यांच्याकडून स्लम च्या पूर्णवसन आणि सर्वांसाठी आवास प्रदान करण्यासाठी भिन्न शिर्षात योगदान करण्याची आशा आहे.
५७.	स्लम निवासीयांच्या पात्रते च्या प्रयोजनातून कट ऑफ तारखेचा निर्णय कसा घेतला जाईल?	राज्य / संघराज्य क्षेत्र आपल्या विवेकानुसार कोणत्याही कट ऑफ तारखेचा अधिमानतः विधायिकाच्या माध्यमातून निर्णय घेईल ज्या तारखेला लाभार्थी त्या स्लमच रहिवासी झाला पाहिजे.
५८.	स्कीम मध्ये सांगितले गेले आहे की, धोरणाच्या अंतर्गत केंद्रीय सहायता	या मिशन च्या अंतर्गत केंद्रीय सहाय्यता निर्मात / अधिग्रहण केल्या गेलेले आवास, परिवारातील महिला मुख्य किंवा

	परिवाराच्या प्रमुख महिलेच्या नावावर झाले पाहिजे पण जर एखाद्या परिवारात एकही महिला प्रमुख नसेल पण तो परिवार धोरणाच्या अंतर्गत सहकार्यासाठी पात्र असेल तेव्हा काय स्थिती उद्भवेल?	परिवाराच्या पुरुष मुखिया आणि त्यांच्या पत्नीच्या संयुक्त नावावर असले पाहिजे. आणि फक्त त्या परिस्थितीत जेव्हा परिवारात कोणीही वयस्क महिला सदस्य नसेल. त्यावेळेस आवास परिवाराच्या पुरुष सदस्याच्या नावावर केले जाऊ शकते.
५९.	एचएफए च्या अंतर्गत केंद्रीय सहायता कशी प्रदान केली जाईल?	३ शिर्षकांच्या अंतर्गत (सीएलएसएस)ला सोडून केंद्रीय सहायता राज्य / संघराज्य क्षेत्राच्या माध्यमातून वितरीत केली जाईल.
६०.	काय एचएलए स्मार्ट सिटीज आणि अमृत च्या अंतर्गत मिळणा-या फायद्याचा उपयोग करू शकतात कार्य जर हो तर कसे?	केंद्रीय धोरण आणि अन्य स्कीम यांच्या बाह्य संरचना च्या प्रावधानासाठी निधीच्या लाभार्थ्यांच्या अमृतच्या अंतर्गत सेवा स्तरीय सुधार योजना (एसएलआईपी) तैयारी च्या टप्प्यामध्ये नगर एचएफए सोबत सामायिक नुरुपता स्थापिक करू शकतात. स्मार्ट सिटीच्या कोर संरचना तत्वामध्ये स्वस्त आवास विशेष करून गरीबांसाठी हरीत क्षेत्र विकासाचा (२५० एकर पेक्षा जास्त) स्वस्त आवास (स्वस्त आवास श्रेणी मध्ये कमीत कमी १५ टक्के) विशेष करून निर्धन लोकांसाठी जोडता जावू शकेल.
६१.	आरएवाई च्या अधीन निवडलेली उपक्रम परंतू स्कीम समाप्त केल्यामुळे निरस्त, अशा योजनेच्या अंतर्गत कवर केल्या जाण्यासाठी पात्र आहे काय?	तत्कालीन आरएवाई योजनेच्या अंतर्गत १८३ उपक्रमांना केंद्रीय सहायता, जिथे कार्य आरंभ झालयं, मिळणे सुरू राहिल बाकी सर्व अनुमोदित उपक्रमांना जिथे कोणतेही कार्य आरंभ झाले नव्हते, निरस्त समजल्या जाईल परंतू या उपक्रमांना संबंधित राज्य विवेकानुसार एचएफए मिशनच्या अंतर्गत घेतल्या जावू शकते.
६२.	योजनेच्या अंतर्गत नगरांच्या निवडीसाठी काय मापदंड आहेत?	सर्व संविधिक गांव निवडसाठी पात्र आहेत. नगरांची निवड राज्य / युटी च्या विवेकानुसार आहे परंतू राज्य / युटी ला त्या श्रेणी १ च्या नगरांना आणि असे नगर ज्यांनी तत्कालीन आरएवाई योजनेच्या अंतर्गत एसएफसीपीओए आधीच तैयार केले आहे त्यावर विचार करण्यास प्राथमिकता देवू शकतात.
६३.	एचएफपीओए कसे तयार होणार? त्यासाठी काही दिशानिर्देश किंवा पडताळणी सूची आहे काय?	एचएफपीओए ला तैयार करण्याचा प्रपत्र दिशानिर्देशाच्या पृष्ठ अनुसंलग्न ५ मध्ये दिले आहे (प्रश्न ३२ ते ३४) आणि सुचनेसाठी आमची वेबसाईट (www.mhupa.gov.in) मध्ये पाहू शकता.

६४.	एचएफए साठी प्रस्तुत परियोजना उपक्रम (अहवाल) कसा तयार केला जाईल? काय आएवाई च्या डीपीआर ला एचएफए ची डीपीआर तयार करण्यासाठी उपयोगात आणता येईल?	एचएफएपीओए आणि संसाधनांच्या उपलब्धतेच्या आधारावर, प्रत्येक शहर मिशनच्या प्रत्येक घटकांच्या अंतर्गत विस्तृत परियोजना रिपोर्ट (डिपीआर अहवाल) तयार करतील. सर्व डीपीआर राज्य स्तरीय स्विकृती तसेच लक्ष ठेवणा-या समितीद्वारा अनुमोदित केली गेली पाहिजे. या संदर्भात स्थळ डाटाच्या संबंधी सूचनेला तत्कालीन आरएवाई 'योजने' मधून घेतल्या जाऊ शकते.
६५.	काय एसएफसीपीओए कागदपत्रांना एचएफए ला तयार करण्यासाठी उपयोगात आणता येतो.	एसएफसीपीओए च्या डाटा चा एचएफसीपीओए ला तयार करण्यासाठी उपयोगात आणता येतो.
६६.	एचएफसीपीओए ला तयार करतांना कुठल्या अन्य कार्यक्रमातून संदर्भ घेतल्या गेला आहे काय?	एचएफसीपीओए तयार करण्यामध्ये शहरी स्वराज्य संस्था यांना नगर विकास योजना, नगर स्वच्छता योजना व्यवस्थांना लक्षात ठेवले पाहिजे ज्यामूळे केंद्र आणि राज्य सरकार या दोघांद्वारे चालत असलेल्या अन्य कार्यक्रमासोबत ताळमेळ बसवता आला पाहिजे.
६७.	एचएफसीपीओए तयार करण्यासाठी किती कालावधी लागेल?	स्कीमच्या पहिल्या वर्षात अर्थात २०१५-१६ मध्ये एआईपी ची आवश्यकता नाही आणि एसएलएसएमसी च्या शिफारशीच्या आधारावर केंद्रीय सहायता प्रदान केली जावू शकते. राज्य / संघराज्य क्षेत्र ने निवडलेल्या नगरांसाठी एचएफएपीओए लवकरात लवकर प्रस्तुत करतील. अधिमानतः नगर निवडीच्या ६ महिन्याच्या आत.
६८.	काय एचएफपीओए चे काही स्थायी कागदपत्र आहेत?	नाही, एचएफएपीओए च्या वार्षिक आधारावर समिक्षा केली गेली पाहिजे जेणेकरून पूर्ववर्ती वर्षामध्ये वार्षिक कार्यान्वयन योजनेच्या कार्यान्वयनाला (एआईपी) बघून परिवर्तन करता येवू शकेल.
६९.	एचएफएपीओए आणि डीपीआर मध्ये काय कार्यात्मक संबंध आहे?	एचएफएपीओए आणि संसाधनाची उपलब्धता च्या आधारावर प्रत्येक शहर मिशन च्या प्रत्येक घटकांच्या अंतर्गत विस्तृत परियोजना रिपोर्ट तयार करतील.
७०.	निगराणी आणि मुल्यांकनासाठी काय तंत्र असेल?	मिशनच्या निगराणी सर्व तीन स्तरावर केली जाईल नगर, राज्य आणि केंद्रसरकार सीएसएमसी, एचएफएपीओए ची तयारी, वार्षिक कार्यान्वयन योजना (एआयपी) आणि परियोजना कार्यान्वयनाची निगराणी करेल. धोरणाद्वारे उपयुक्त निगराणी तंत्र विकसित केला जाईल.

		राज्य आणि नगरांसाठी हे धोरण आणि त्यांच्या विभिन्न संघटकांच्या प्रगतीसाठी निगराणी तंत्राचा विकास करणे अपेक्षित राहिल.
७१.	प्रौद्योगिक उपधोरण राज्य आणि नगरांना काय सहायता देईल?	प्रौद्योगिक उपधोरण तीव्र आणि गुणवत्ता पुरक निर्माण करण्यासाठी आधुनिक, आपदारोध, पर्यावरण हितैषी प्रौद्योगिकांना तथा भवन सामान स्विकारण्यास सुविधाजनक बनवतील. हे ले आऊट डिजाईन आणि इमारत नकाशा बनविण्यात सहायता करेल. केंद्र आणि राज्य यांच्यासाठी आईआईटी, एनआईटी आणि योजना आणि स्थापना संस्थांचा सहयोग घेऊ शकतील.
७२.	केंद्र आणि राज्याची अन्य योजने सोबत समाभिरुपतेच्या बाबतीत या योजनेच्या लेखे सोबत कसा संबंध केला जावू शकतो.	राज्य / संघ शासीत प्रदेश अन्य विभाग जसे आपल्या कर्मचा-यांच्या साठी उद्योगांच्या माध्यमातून जसे औद्योगिक नीती आणि संवर्धन (आईपी ऍण्ड पी) स्लम पॅकेटात स्वस्थांनाच्या विकासासाठी रेल्वे, छोट्या शहरांच्या परियोजनांमध्ये कमजोर वर्गांसाठी आवासाची व्यवस्था करण्यासाठी शहरी विकास मंत्रालया आणि अमृत स्कीम च्या अंतर्गत नगराच्या बाह्य क्षेत्रामध्ये नागरिक सुविधा प्रदान करणे, कल्याणकारी उपायांच्या रूपात श्रमिकांसाठी किरायांचे आवास सृजित करण्यासाठी श्रममंत्रालयाच्या नव्या आवास स्कीम सोबत समाभिरुपता सुनिश्चित करावी लागेल.
७३.	या स्किमच्या अंतर्गत धनराशी प्राप्त करण्यासाठी दोन किंवा दोनपेक्षा जास्त स्लमना एकत्र केल्या जावू शकते का?	राज्य युएलबी / स्व-स्थाने पूर्णविकासाला वित्तीय आणि तांत्रिक रुपाने व्यवहार्य बनविण्यासाठी जवळच्या स्लमस् ला एकत्रित करू शकतात.
७४.	ईडब्ल्युएस आणि एलआईजी ला भागीदारी मध्ये स्वस्त आवास च्या अंतर्गत एका प्लॉटवर एकसाथ ग्रूप केले जावू शकते काय?	इडब्ल्युएस आणि एलआईजी ला एका प्लॉट वर एक साथ ग्रूप केले जावू शकतो. पंरतू हे कमीत कमी परियोजनेमध्ये ३५ टक्के इडब्ल्युएस श्रेणी साठी आणि एका परियोजनेत कमीत कमी २५० आवास असतील तरच केंद्रीय सहायतेसाठी पात्र ठरतील.
७५.	निर्माणाशिवाय प्लॉट धारण व्यक्ती पात्र लाभार्थी होवू शकतो काय?	होय, त्याला लाभार्थी आधारित व्यक्तीगत आवास निर्माणासाठी सब्सिडी स्कीमच्या अंतर्गत सामील केले जावू शकते.
७६.	स्व-स्थाने योजनेच्या अंतर्गत स्लमवासीयांना कोण ट्रान्जीट आवास उपलब्ध करवतील?	स्लम वासियांना स्थानिक विकासकर्ता ट्रान्जीट आवास प्रदान करतील.

७७.	पुनर्विकास योजनेच्या अंतर्गत निर्माण अथवा विकसित केल्या जात असलेल्या आवासांची मालकत्वाची पध्दत काय असेल?	राज्य / संघराज्य क्षेत्र एचएफपीओए च्या अंतर्गत वितरीत केल्या जाणा-या आवास (नवीनीकरण, मॉर्गेज करणारे आणि उत्तराधिकार पट्टाधिकार संबंधी)च्या संबंधात कार्यप्रणाली चा निर्णय घेवू शकतात. तसेच राज्य / संघ राज्य क्षेत्राने निर्माण केलेल्या आवासांच्या हस्तांतरणावर उचित नियंत्रण लावू शकतात.
७८.	एचएफपी च्या अंतर्गत केंद्रीय सहायता प्राप्त करण्यासाठी प्रवर्तकाला ईडब्ल्युएस आवासांच्या व्यतिरिक्त एलआईजी श्रेणी चे आवास उपलब्ध करण्याची आवश्यकता आहे काय?	प्रवर्तक विभिन्नश्रेणीसाठी मिश्रीत आवास उपलब्ध करू शकतो, परंतू हे ईडब्ल्युएस श्रेणी साठी एकूण आवास कमीत कमी ३५ टक्के असले पाहिजेत.
७९.	खाजगी मालकत्वाच्या जमिनीवर स्व-स्थाने पुनर्विकासासाठी खाजगी क्षेत्राला काही केंद्रीय सहायता प्रदान केली जाईल काय?	लायक स्लमवासियांना आवास प्रदान करण्यासाठी खाजगी मालकत्वाच्या जमिनीवर स्लमच्या “स्वस्थाने” पुनर्विकासाला राज्य सरकार / संघशासीत प्रदेश किंवा युएलबी आपल्या नितीनुसार जमिन मालकांना अतिरिक्त एफएसआई / एफएआर किंवा टीडीआर देवून प्रोत्साहन करू शकते. अशा बाबतीत केंद्रीय सहायतेचा उपयोग केला जावू शकत नाही.
८०.	एचएफए मिशन कार्यान्वित करण्यासाठी प्रौद्योगिक उपयोजनेची काय भूमिका आहे?	मिशनच्या अंतर्गत आवासांच्या तीव्र आणि गुणवत्तापूर्ण निर्मितीसाठी आधुनिक, अभिनव तसेच हरित प्रौद्योगिक तथा इमारतीस लागणारे सामान स्विकारण्यासाठी एक प्रौद्योगिक उपयोजनेची स्थापना केली जाईल. प्रौद्योगिक उपमिशनची स्थापना केली जाईल. प्रौद्योगिक उपयोजनेची विभिन्न भू - जलवायू क्षेत्रासाठी उपयुक्त ले - आऊट डिजाईन तसेच इमारत नकाशा ची तयारी करेल आणि स्विकारेल. हे राज्यात शहरात आपत्तीरोधी तसेच पर्यावरण हितैषी प्रौद्योगिकेच्या प्रयोगात सहायता देईल.
८१.	उपयोजना कोणत्या क्षेत्रात सहायता करेल?	उपयोजना खालील वैशिष्ट्यांवर कार्य करेल १. प्रारूप तसेच योजना २. अभिनव प्रौद्योगिक तसेच सामुग्री (सामान) ३. प्राकृतिक (नैसर्गिक) संसाधनाचा प्रयोग करून हरीत भवन ४. भूंकप तसेच इतर आपत्ती रोधक प्रौद्योगिकी तसेच प्रारूप

		उपयोजना पारंपारिक निर्माणाच्या स्थानावर आधुनिक निर्माण औद्योगिकता तसेच सामूहिक विकासासाठी सोपे करण्यासाठी तसेच प्रौत्साहन देण्यासाठी विभिन्न विनियामक तसेच प्रशासनिक विभागासोबत समन्वय करेल. प्रौद्योगिकी उपमिशन हरित तसेच उर्जाक्षम प्रौद्योगिक जलवायू परिवर्तन इत्यादीमध्ये कार्यरत इतर एंजेसी सोबतही समन्वय प्रस्थापित करेल.
८२.	तृतीय पक्ष गुणवत्ता निगराणी एंजेसीची भूमिका काय आहे?	ही परिकल्पना केली आहे की, राज्य / संघ राज्य क्षेत्र टीपीक्युएमए ला या धोरणाच्या विभिन्न घटकांतर्गत निर्माणाची गुणवत्ता सुनिश्चित करण्यासाठी आणणार राज्य / संघ राज्य क्षेत्रांना तृतीय पक्ष एंजेसी मध्ये सामील करून आपली गुणवत्ता निगराणीच्या संबंधीत मुद्यावर सल्ला मसलत करणे सामील असेल.
८३.	गुणवत्ता निगराणी आणि आश्वासन योजनांचा सारांश काय आहे?	गुणवत्ता निगराणी आणि आश्वासन योजनांमध्ये परियोजना स्थळांवर तृतीय पक्ष एंजेसीने दौरे करणे आणि राज्य शासन आणि शहरी स्थानिक संस्थांना गुणवत्ता संबंधी मुद्यावर सल्ला देणे सामील आहे.
८४.	टीपीक्युएमए च्या कामकाजासंबंधी निधीयण पध्दती कोणती असेल?	मंत्रालय ७५:२५ आणि पूर्वोत्तर व विशेष क्षेत्रातील राज्याबद्दल ९०:१० च्या आधारावर निधी वाटून तृतीय पक्ष निगराणी तंत्र कार्यान्वीत करण्यासाठी मदत करेल. मंत्रालय टीपीक्युएमए द्वारा प्रत्येक उपक्रमासाठी जास्तीत जास्त ३ दौरांच्या खर्च शेयर करेल.
८५.	कोणत्या वार्षिक गुणवत्ता निगराणी योजना आहेत ? आणि टीपीक्युएमए ची गुणवत्ता निगराणी कशी केली जाईल?	वार्षिक गुणवत्ता निगराणी योजनांना राज्यस्तरीय निगराणी समितीचे अनूमोदन प्राप्त झाल्यानंतर सीएसएमसीच्या अनूमोदन साठी प्रस्तुत केले पाहिजे.
८६.	वार्षिक गुणवत्ता योजनेसाठी अनूमोदन अपेक्षित आहे काय?	होय, वार्षिक गुणवत्ता निगराणी योजनेला सीएसएमसी अनूमोदन करेल.
८७.	राज्य / संघराज्य क्षेत्राच्या सरकार आणि युएलसी साठी आहे काय?	धोरण आपल्या विवेकाने राज्य / संघराज्य क्षेत्रांच्या सरकारांची या धोरणाच्या अंतर्गत कार्यान्वीत करण्यात येणा-या उपक्रमाची लेखापरिक्षा सुरु करण्यासाठी मदत करेल. राज्य / संघराज्य क्षेत्रांच्या सरकाराद्वारे अशा सामाजिक लेखा परिक्षा करविली जाईल.
८८.	सामाजिक लेखा परिक्षांना अनूमोदनांची आवश्यकता आहे काय?	होय, सीएसएमसी सामाजिक लेखा परिक्षा योजनांना अनूमोदन करेल.

